

Elektronikusan aláírta:

Sajgó

Alkotmánybíróság

(1015 Budapest, Donáti u. 35-45.)

részére

benyújtva a Veszprémi Törvényszéknél

Ap.

VESZPRÉMI TÖRVÉNYSZÉK
VESZPRÉM

Érkezett: postai úton 2023. augusztus 14. napján

2023 AUG 14.

Példány: 1 db. SZÁM: 15

Az ügyirat száma: 8.K.701.128/2020.1

indítványozó

Képviseli:

Sz.

Vámosi-Nagy Ernst & Young Ügyvédi Iroda

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: IV/ 01883 - 0 / 2023		
Érkezett: 2023 SZEPT 05.		
Érkezés módja		
☐ POSTÁN	☒ @	EGYÉB:
Példány: 1	Melléklet: 23	Kezelőiroda: lu

alkotmányjogi panasza

a Nemzeti Adó- és Vámhivatal
Fellebbviteli Igazgatósága

mint alperes elleni perben,

a Veszprémi Törvényszék 8.K.701.128/2020/47.
számú ítéletének felülvizsgálatát lezáró

a Kúria Kfv.I.35.053/2023/7. számú jogerős
ítéletével szemben.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény
54. § (1) bekezdése alapján az eljárás illetékmentes.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A [redacted]
[redacted]
[redacted] indítványozó által – F/1.
szám alatt mellékelt meghatalmazás alapján a Vámosi-Nagy Ernst & Young Ügyvédi Iroda
(adószám: [redacted])
[redacted] útján – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága ([redacted])
[redacted] mint alperes ellen közigazgatási határozat felülvizsgálata
iránt indított perben, a Veszprémi Törvényszék 8.K.701.128/2020/47. számú ítéletét a Kúria a
Kfv.I.35.053/2023/7. számú ítéletével hatályon kívül helyezte és a felperes keresetét
elutasította. Az indítványozó a Kúria Kfv.I.35.053/2023/7.számú ítélete ellen az
Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján az
alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjeszti elő:

Kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kfv.I.35.053/2023/7. számú
ítéletének a Veszprémi Törvényszék 8.K.701.128/2020/47. számú ítéletének hatályon
kívül helyező és a felperes keresetét elutasító része alaptörvény-ellenességét és az
Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg azt, mivel sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk
(1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot és XXVIII. cikk (7)
bekezdésben rögzített jogorvoslathoz való jogot.

Mellékletek:

- F/1. Ügyvédi meghatalmazás, indítványozó cégkivonata
F/2. Nyilatkozat az indítvány és a személyes adatok zártan kezeléséről
F/3. Érintettséget alátámasztó dokumentumok:

1. Kúria Kfv.I.35.053/2023/7. számú ítélete
2. 2023. január 18-án kelt alperesi felülvizsgálati kérelem
3. Veszprémi Törvényszék 8.K.701.128/2020/47. számú ítélete
4. 2017. június 29-én előterjesztett keresetlevél
5. 2187919297 iktatószámú másodfokú határozata
6. 2112825219 iktatószámú elsőfokú határozata
7. A Kúria Kfv.I.35.508/2019/10. számú ítélete

F/4. A beadványban hivatkozott joganyagok:

1. 3027/2018. (II. 6.) AB határozat
2. 7/2013 (III.1.) AB határozat
3. 3004/2022. (I. 13.) AB határozat
4. 3157/2020. (V. 21.) AB határozat
5. 9/1992. (I. 30.) AB határozat

I. Háttér

Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: adóhatóság) az indítványozó társaságnál 2013. év tekintetében valamennyi adóra és költségvetési támogatásra kiterjedő bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le. Az adóhatóság az ellenőrzés során vizsgálta a felperes saját tulajdonú és bérelt ingatlanjain végzett felújítás, átalakítás számviteli elszámolását is.

A bérbe vett ingatlanokon és a saját tulajdonú ingatlanon végzett átalakítási munkák számviteli elszámolása azonos módon történt. Ez a folyamat magában foglalta a kibontott ingatlan-, épület- és eszközrészek számviteli nyilvántartásokból történő kivezetését (társasági adó szempontból selejtezését), továbbá az újonnan beépített ingatlan-, épület- és eszközrészek bontási és építési költségekkel növelt értékének (felújítási költségként történő) aktiválását – a számviteli nyilvántartásokban történő rögzítését.

A műszaki leírások és az azok alapján készített háttér-számítások alapján az indítványozó meghatározta az egyes ingatlanoknak azt a százalékos arányát, amely a felújítás során fizikailag kibontásra került. Az indítványozó a bontási arányt az ingatlan értékének 50 százalékában állapította meg a saját tulajdonú ingatlan tekintetében, 65 százalékában pedig a bérelt ingatlan tekintetében. A selejtezett részeket az indítványozó elszállíttatta, megsemmisítette, azokat a jövőben semmilyen formában nem tudja hasznosítani.

Az adóhatóság álláspontja szerint a selejtezési költségként ilyen jogcímen könyvelt tételek nem fogadhatóak el az indítványozó ráfordításaként. Álláspontja szerint az ingatlan meghatározott százaléku könyv szerinti értéke a felújítás miatt selejtezés címén nem könyvelhető ráfordításként, ezért a felújítás miatt az ingatlan korábbi bekerülési értékének egy részét a felperes nem vezethette volna ki a könyveiből.

Az adóhatóság szerint a helyes számviteli elszámolás értelmében az ingatlan eredeti bruttó értékére kell ráaktiválni az átalakítás költségeit. A kivezetett bruttó értékeket nem kell kivezetni, hanem a korábban megkezdett értékcsökkenési leírás számolható el azzal, hogy adott esetben szükség lehet terven felüli értékcsökkenés elszámolására az eredeti ingatlanérték és a felújítás együttes összege alapján.

Ennek következtében az adóhatóság szerint az indítványozó társaság helytelenül állapította meg a 2013. évi adózás előtti eredményét (84.230.347 Ft-tal növeli és 5.064.712 Ft-tal csökkenti) és a társasági adó alapját (5.064.712 e Ft-tal növeli és 3.066.828 Ft-tal csökkenti).

Az adóhatóság a 2017. június 24-én kelt és a felperes részére 2017. május 30-án kézbesített 2187919297 iktatószámú másodfokú határozatában helybenhagyta az elsőfokú adóhatóság megállapításait. Indokolása szerint a felperes helytelenül számolta el a felújítások, átalakítások költségeit és ezért nem fogadta el 84.230.347 forint selejtezési költség ráfordításként történő elszámolását.

Az adóhatóság másodfokú határozatával szemben az indítványozó, mint felperes 2017. június 29-én keresetlevelet terjesztett elő a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz. Elsődlegesen a 2013. évi beruházásaival kapcsolatos adóhatósági megállapítás megváltoztatását és annak adózás előtti eredményt érintő kihatásának törlését, másodlagosan új eljárás elrendelését kérte. A keresetben részletesen levezette egyrészt, hogy számviteli szempontból létezik részleges selejtezés (azaz részleges eszközkievetéssel járó terven felüli értékcsökkenés), másrészt azt is, hogy az indítványozó beruházásaira az alkalmazható volt, így az indítványozó jogszerűen járt el. Az indítványozó az eljárás során egy közjegyző által kirendelt szakértő szakvéleményét és egy további magánszakvéleményt is csatolt, melyek egybehangzóan az indítványozó eljárásának helyességét támasztották alá.

Tekintettel arra, hogy a peres eljárás már 2018. december 31-én is folyamatban volt, azt a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2019. január 3-ai végzésével áttette az eljárási szabályok alapján illetékessé vált Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságra. A Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2019. április 5-én kelt 8.K.27.066/2019/4. számú ítéletével az indítványozó (felperes) keresetét elutasította.

Az indítványozó a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével szemben 2019. június 25-én felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

A Kúria a Kfv.I.35.508/2019/10. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

Végzésében a Kúria kifejtette, hogy a hatályon kívül helyezésére azért került sor, mert az elsőfokú bíróság megszegte a bizonyításra vonatkozó kioktatási, kitanítási kötelezettségét, illetve ítéletében nem értékelte, nem vette figyelembe a felperes által benyújtott bizonyítéknak minősülő szakvéleményt. Ezt olyan súlyú eljárási hibának tekintette, amely szükségessé tette az eljárás megismétlését.

A végzés 21. pontja alapján:

*A perbeli esetben a rPp. 3. § (3) bekezdésének sérelme olyan súlyú eljárásjogi hiba, amely önmagában a jogerős ítélet hatályon kívül helyezéséhez kellett, hogy vezessen. A Kúria erre tekintettel, a rPp. 275. § (4) bekezdése szerint, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A döntés következtében a Kúria nem vizsgálta a felülvizsgálati kérelem további eljárásjogi és anyagi jogi előadásait. **Az új eljárás során az elsőfokú bíróságnak teljesítenie kell a kitanítási és tájékoztatási kötelezettségét, nyilatkoztatnia kell felperest, kéri-e igazságügyi könyvszakértő bevonását az alkalmazott selejtezési módszer vagy más relevánsnak minősülő számviteli kérdés tekintetében. Az elsőfokú bíróság ezt követően lesz abban a helyzetben, hogy megalapozottan dönthessen a kereseti kérelemről.***

A megismételt eljárásban elsőfokú bírósággént eljáró Veszprémi Törvényszék ennek megfelelően nyilatkoztatta az indítványozót, és igazságügyi könyvszakértőt rendelt ki. A bíróság összességében úgy ítélte meg, hogy a kirendelt szakértő alapszakvéleménye annak kiegészítésére is figyelemmel teljeskörűen és hiánytalanul választ adott valamennyi releváns szakkérdésre. A szakvélemény – a megelőző eljárásban az indítványozó (a per felperese) által becsatolt szakvéleményekkel egyezően – a felperesi eljárás helyességét támasztotta alá.

A szakvéleményre tekintettel az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó által alkalmazott részleges selejtezésnek nem volt számviteli akadálya, az nem ütközött a Számvitelről szóló 2000. évi C. törvénybe, megfeleltethető az egyedi értékelés és a valódiság számviteli alapelveinek is. A megismételt eljárásra előírta, hogy az elsőfokú adóhatóságnak abból kell kiindulnia, hogy az indítványozó jogszerűen számolta el a selejtezési költséget, erre tekintettel kell a további megállapításait megtenni.

Adóhatóság (a per alperese) felülvizsgálati kérelemmel élt, melynek következtében a Kúria Kfv.I.35.053/2023/7. számú ítéletével hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet és elutasította az indítványozó (felperes) keresetét. A Kúria ítélet arra hivatkozott, hogy az indítványozó számviteli elszámolásának helyessége nem minősül szakkérdésnek.

II. Az indítvány befogadásához szükséges adatok, nyilatkozatok

1. A megsemmisíteni kért bírói döntés

Kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy alaptörvény-ellenessége megállapítása után szíveskedjen megsemmisíteni a Kúria Kfv.I.35.053/2023/7. iktatószámú ítéletét.

2. A határidő-számításhoz szükséges adatok

A Kúria elektronikusan, az indítványozó társaság felülvizsgálati eljárásban eljáró jogi képviselőjének a cégkapu tárhelyére kézbesített ítéletét az indítványozó társaság felülvizsgálati eljárásban eljáró képviselője 2023. június 15-én vette át.

Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani.

Az Abtv. 30. § (1) bekezdésében szabályozott határidő vége a jelen beadvány szempontjából 2023. augusztus 14-e, így a jelen indítvány előterjesztésére az irányadó törvényes határidőn belül került sor.

3. A közvetlen érintettség kifejtése

A Hátterben részletezettek szerint az indítványozó társaság – az Abtv. 1. § a) pontja alapján – az egyedi ügyben érintett jogi személynek minősül, mivel az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárásban, mint felperes vett részt. A jelen indítvánnyal támadott Kúria ítélet az elsőfokú bíróság elsőfokú ítéletét hatályon kívül helyezte és a felperes keresetét elutasította, ezzel közvetlenül az indítványozó társaság Alaptörvényben biztosított alapjogait közvetlenül sértette.

4. Jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az indítványozó társaság a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárásban a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette. Az indítványozó társaságnak a sérelmezett Kfv.I.35.053/2023/7. számú Kúria ítélettel szemben további jogorvoslat igénybevételére nincs lehetősége.

5. Perorvoslati eljárásokkal kapcsolatos nyilatkozat

A Kúria előtti felülvizsgálati eljárás a Hátterben és a 4. pontban részletezettek szerint lezárult. Az indítványozó társaság – a jelen alkotmányjogi panasszal érintett Kúria ítélettel szemben – perújítást az ügyben nem kezdeményezett.

6. Az Alkotmánybíróság hatásköre, az indítványozó társaság jogosultsága

Az Alkotmánybíróság kizárólagos hatáskörét és illetékességét az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontja, az indítványozó jogosultságát az Abtv. 27. §-a alapozza meg.

7. Indítvány nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos nyilatkozat

Az indítványozó társaság az Abtv. 52. § (5) bekezdésében foglaltak alapján az adatai nyilvános kezeléséhez és az indítvány nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá. Az F/2. szám alatt mellékelt nyilatkozatban foglaltak szerint kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy mind az indítványozó társaság, mind jogi képviselője adatait szíveskedjen zártan kezelni.

III. Az alkotmányjogi panasz indítványunk érdemi indokolása

8. A Kúria ítéletével megsértett, Alaptörvényben biztosított jogok megnevezése

8.1. A Kúria ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárásból való jogot

Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

9. Az alkotmányjogi panasz indítványunkkal támadott Kúria ítélettel okozott jogsérelmek kifejtése

Az alábbiakban bemutatjuk, hogy a Kúria ítélete az indítványozó társaság Alaptörvényben biztosított mely alapjogait sérti, valamint, hogy mely Alaptörvényben lefektetett alkotmányos követelmény megsértéséből következnek ezen alapjogi sérelmek.

Megsértett alapjog és alkotmányos követelmény	A Kúria ítéletben szereplő megállapítás és a megsértett alapjog, valamint alkotmányos követelmény közötti ok-okozati összefüggés
<u>Tisztességes bírósági tárgyalásból való jog, mint a tisztességes bírósági eljárásból való jog részjogositványa</u> (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés)	A Kúria az ítélet 30. pontjában arra a megállapításra jutott, hogy a perben vitatott kérdés megítélése nem igényel szakértői kompetenciát. Annak eldöntése ugyanis, hogy az indítványozó (felperes) által végzett részleges selejtezés a számviteli törvény előírásainak megfelel-e, nem szakkérdés, hanem jogkérdés. A Kúria ezen megállapításával túlterjeszkedett a felülvizsgálati kérelem (és az ellenkérelem) keretein. Az alperes ugyanis nem vitatta azt a felülvizsgálati kérelmében, hogy a részleges selejtezés megengedhetősége szakkérdés.
<u>A védekezéshez fűződő jog, mint a tisztességes bírósági eljárásból való jog részjogositványa</u> (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés)	A Kúria ítélet 30. pontja tehát a felülvizsgálati kérelmeken túlterjeszkedő módon állapította meg, hogy a per tárgyának eldöntése nem szakkérdés, hanem jogkérdés. Amennyiben az alperes a felülvizsgálati kérelmében vitatta volna, hogy az indítványozó elszámolása szakkérdés, akkor az indítványozó társaság csatlakozó felülvizsgálati kérelmet is benyújthatott és benyújtott volna, tovább az írásos és szóbeli előadásaiban is kifejti az ezzel kapcsolatos véleményét. Azaz nem csupán a bírósági jogalkalmazás kérelemhez kötöttségének alapelve, a tisztességes eljárásból való jog, hanem védekezéshez fűződő alapjogok is sérültek.
<u>Megfelelő jogorvoslatból való jog</u> (Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés)	A felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló elsőfokú ítélet nem tett olyan megállapítást, hogy az indítványozó számviteli eljárásának helyessége jogkérdés lenne, az alperesi felülvizsgálati kérelem pedig ezt nem tartalmazta. Az indítványozó jogvitájában tehát először a Kúria ítéltékett úgy, hogy az indítványozó számviteli eljárásának helyessége nem minősül szakkérdésnek. Mivel pedig a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete ellen jogorvoslatnak helye nincs, az indítványozónak nincs lehetősége felsőbb fórumhoz fordulni, így sérült az indítványozó jogorvoslatból való joga is e kérdés tekintetében.

9.1. A Kúria ítélete sérti az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részjogosítványának minősülő tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogát és védekezéshez való jogát.

Az Alaptörvény XXVIII. cikke szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy perét független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson bírálja el, azaz mindenkinek joga van a tisztességes bírósági eljáráshoz.

A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog magában foglalja a kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is. Ilyen feltételnek minősül (i) a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog is, és (iii) a védekezéshez való jog.

A Tisztelt Alkotmánybíróság több határozatában is kifejtette a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülésével kapcsolatos álláspontját. Ezek közül a 3027/2018. (II. 6.) AB határozat 13-15. pontjaiban a következőket rögzítette:

„1. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában megerősítette a tisztességes bírósági eljárással kapcsolatos korábbi gyakorlatát. Eszerint „a tisztességes eljárás (fair trial) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is. (ABH 1998, 91, 98–99.) Az Alkotmánybíróság értelmezésében tehát a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevétele formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is” (Indokolás [24]). „Az Alkotmánybíróság korábbi döntései szerint egy eljárás tisztességességét mindig esetről estre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével, ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön. Polgári peres eljárásban így a tisztességes bírósági tárgyalás követelményének része a bírósághoz fordulás joga {3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [11]–[13]}, a tárgyalás igazságosságának biztosítása {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]}, a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}, a törvény által létrehozott bíróság {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]–[34]} független és pártatlan eljárása {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58]}, illetve a perek ésszerű időn belül való befejezése {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [38]}.” {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]}.

2. A felülvizsgálati eljárás a polgári perben olyan rendkívüli perorvoslat, amely a jogerős ítélettel, illetve a Pp.-ben felsorolt egyes végzésekkel szemben jogszabálysértésre hivatkozva vehető igénybe. A következőes alkotmánybírósági értelmezés szerint a felülvizsgálat – bár eljárásjogi értelemben jogorvoslatnak

minősül, de a rendes jogorvoslat, vagyis a fellebbezés kimerítése után illet(het)i meg a feleket – nem hozható érdemi alkotmányossági összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joggal {pl.: 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]–[25]}. A jogalkotó döntésén múlik ugyanis, hogy intézményesít-e ilyen rendkívüli jogorvoslatot vagy sem, és nagyfokú szabadsággal rendelkezik e jogorvoslat terjedelmét, feltételeit illetően is. Ugyanakkor, **ha biztosít ilyen jogorvoslatot, akkor ennek az eljárási szakasznak is meg kell felelnie a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból fakadó követelményeknek. Ebből következően a felülvizsgálati eljárásnak is – akkor is, ha erre egy másik rendkívüli perorvoslati eljárás, a perújítás keretében kerül sor – ki kell elégítenie az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből folyó alkotmányos elvárásokat, különös tekintettel arra, hogy a Kúria ebben az eljárásban a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezheti, s ahelyett akár maga hozhat új érdemi határozatot [Pp. 275. § (4) bekezdés]. Így ehhez az ítélethez fűződik majd jogerőhatás, és – tartalmától függően – ez válik végrehajthatóvá.**

3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése hasonló eljárási elvek és megközelítések mentén garantálja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, mint az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk 1. bekezdése, melynek Magyarország is tagja. Az Alkotmánybíróság ezért eddig is nyomon követte az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) az ehhez kapcsolódó joggyakorlatát, és azt rendszeresen figyelembe vette. (...)

A fentiek alapján tehát a tisztességes bírósági eljárás elveinek a (rendkívüli) jogorvoslati eljárás során is érvényesülnie kell.

Az alábbiakban részletesen kifejtjük, hogy a Kúria ítélete mely részében sérti az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéseiben deklarált tisztességes eljáráshoz való jogát.

9.1.1. A Kúria ítélete sérti az indítványozó tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogát, azaz a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részjogosítványát, ugyanis túlterjeszkedett a felülvizsgálati eljárás keretein azáltal, hogy a felperes számviteli elszámolásának helyességét jogkérdéssé minősítette át.

A per során alkalmazandó rPp. 215 §-a, 270. § (1) bekezdése, 272. § (2) és 275. § (2) bekezdése szerint

„A döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg ellenkérelmen (...).

Ha a törvény másként nem rendelkezik, a felülvizsgálati eljárás során a Kúria az általános szabályok megfelelő alkalmazásával jár el.

A felülvizsgálati kérelemben (...) **elő kell adni** – a jogszabálysértés és megsértett jogszabályhely megjelölése mellett – **hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.**

A Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem (...) keretei között vizsgálhatja felül, kivéve, ha a pert hivatalból megszünteti, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat

meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn.”

A fentiek a bírósági jogalkalmazás egyik legalapvetőbb, időtlen elvét, a kérelemhez kötöttség elvét tartalmazzák, mely mindkét felet kötik, és melyhez képest a rPp. XX: fejezete sem tartalmaz speciális rendelkezést. Ahogy a jelen ügyben is az indítványozói keresetnek is korlátja volt annak indokolása, úgy – már csak a fegyveregyenlőség elvéből fakadóan is – az alperesi felülvizsgálati kérelemnek is korlátja volt az, hogy milyen okból kérte az alperes a jogerős ítélet felülvizsgálatát.

A bíróságok rendszeresen számon kérik a felpereseken, ha a kereseti kérelemben nem megjelölt okból kérik a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését az előkészítő iratokban, tárgyaláson, vagy ha a felülvizsgálati kérelemben terjeszkednek túl a kereseti kérelem keretein. Ugyanennek a követelménynek kell érvényesülnie a közigazgatási szerv, mint fél felülvizsgálati kérelmével szemben is.

A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványa a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog is. A tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog egyik legfontosabb garanciája a felülvizsgálati eljárás során a kérelemhez kötöttség elvének érvényesülése.

Ezt maga a Tisztelt Alkotmánybíróság rögzítette a 3157/2020. (V. 21.) AB határozatában:

„[...] a felülvizsgálati eljárásban a kérelemhez kötöttség amellett, hogy a feleket megillető rendelkezési jogot juttatja kifejezésre, az Alkotmánybíróság megítélése szerint egyben a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog garanciája is. Súlyukat veszti ugyanis a felülvizsgálati eljárásban a feleket megillető egyéb eljárási jogosultságok és korlátok (a felülvizsgálati kérelem változtatásának tilalma, felülvizsgálati ellenkérelem előterjesztése, tárgyalás tartásának kérése, észrevétel tétele), ha a bíróság az eljárás végén olyan kérdésben hoz döntést, amely nem volt tárgya a felülvizsgálati eljárásnak, amellyel kapcsolatban nem volt lehetőség véleményt formálni.”

„Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmét jelenti, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretein tartalmilag nyilvánvalóan túllépve érdemben vizsgálja felül a jogerős határozatot és ezzel megváltoztatja az ügy kimenetelét, különösen, ha az ügy érdemére kiható olyan kérdésben dönt, amely a felülvizsgálati eljárást megelőző bírósági eljárás során sem volt vita tárgya.”

A fenti AB határozat szerint a Kúria eljárása tehát sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, ha

- a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretein tartalmilag nyilvánvalóan túllépve érdemben vizsgálja felül a jogerős határozatot,
- és ezzel megváltoztatja az ügy kimenetelét,

A felülvizsgálati eljárás kereteit a Tisztelt Alkotmánybíróság a 3027/2018 (II. 6.) AB határozatában is rögzítette:

„A törvényben meghatározott egyes súlyos eljárási szabálysértések kivételével, melyeket a Kúria hivatalból köteles figyelembe venni, a vizsgálat és a döntés a felek kérelmei által kijelölt jogkérdésekre korlátozódik.” (39. pont).

A Kúria ítélet 28. pontja maga is rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a Kúria a jogerős ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül.

A Kúria ítélet 30. pontja azonban megállapítja, hogy az ügy tárgyát képező számviteli eljárás helyességének eldöntése jogkérdés.

Ez a megállapítás sérti a kérelemhez kötöttség elvét, mivel sem az adóhatóság felülvizsgálati kérelme, sem az indítványozó (a perbeli felperes) felülvizsgálati ellenkérelme nem kifogásolta azt, hogy az elsőfokú ítélet szakkérdésnek minősítette a részleges selejtezés alkalmazhatóságának kérdését.

Kiemeljük, hogy a Kúria ítéletének 30. pontja hibásan és iratellenesen tartalmazza, hogy az alperes szerint a per tárgyának megítélése nem igényel szakértői kompetenciát. Az alperesi felülvizsgálati kérelem ugyanis semmi ilyet nem tartalmaz. Az adóhatóság mindössze annyit állapít meg a felülvizsgálati kérelem 13. oldal, 2. bekezdésben, hogy:

„Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a szakértői véleményre alapította, felülvizsgálati kérelmünkben a támadott ítélet alapjául szolgáló szakértői vélemény(ek) aggályaira, ellentmondásosságára, hiányosságára kívánunk rámutatni.”

Továbbá a 20. oldal 5. bekezdésében:

„a kirendelt szakértő alapszakvéleménye (annak kiegészítésére is figyelemmel) nem adott adekvát választ a jogvita keretében releváns kérdésekre, az homályos, hiányos, önmagával, illetve a megállapított tényállással ellentétben áll.”

A teljes alperesi felülvizsgálati kérelem lényegében 4 okból tartja jogszabálysértőnek az elsőfokú ítéletet:

- a szakvélemény aggályos,
- a szakvélemény megalapozatlan, szakmailag nem helyes,
- a szakértői bizonyítás azért nem volt szabályszerű, mert a magánszakvéleményeket a perbeli szakértőnek nem küldték meg,
- az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét nem teljesítette, mert saját indokolását a perbeli szakvéleményekkel helyettesítette.

Vagyis nemhogy nem vitatta az alperes azt, hogy a perben szakkérdés merült fel, hanem éppen ellenkezőleg, azt elfogadva a szakértői bizonyítás garanciális és tartalmi aggályosságára alapítja kérelmét. A felülvizsgálati kérelem legtűzetesebb áttanulmányozása alapján sem találhatunk még csak utalást sem arra, hogy az alperes azt sérelmezné, hogy az elsőfokú bíróság nem szakkérdésben alapította határozatát szakvéleményre, és nem tartalmaz ehhez kapcsolódó jogszabályi hivatkozást sem, pedig ez jól elkülöníthető súlyos eljárási szabálysértés lett volna. Kifejezett és határozott kérelmet és e tárgykörű előadást pedig végképp nem. Az indítványozó pedig ennek megfelelően ellenkérelmében ki sem tért erre a kérdésre, a Kúria előtti szóbeli tárgyaláson pedig kifejezetten megjegyezte, hogy ilyen irányból az alperes nem támadta az elsőfokú ítéletet.

Vagyis az adóhatóság nem vitatja, hogy szakkérdésnek minősül annak megállapítása, hogy mi az épületek bontásának és felújításának helyes számviteli elszámolása, csupán azt állítja, hogy a benyújtott szakvélemények aggályosak, és ezért sem a perben kirendelt szakértő véleménye, sem pedig az indítványozó által benyújtott további két szakvélemény nem alkalmas arra, hogy az ítélet alapjául szolgálhasson.

A Kúria ítélet tehát annak ellenére minősítette jogkérdéssé az indítványozó számviteli eljárásának helyességét, hogy

- a Kúria az alapeljárásban hozott új eljárásra utasító végzésben nem zárta el az elsőfokú bíróságot attól, hogy szakértőt rendeljen ki, ebben – amint az panasszal érintett ítéletből is kiderül – nem foglalt állást, ezért az elsőfokú bíróság nem is szegett meg semmiféle ezzel kapcsolatos utasítást (ilyenre az alperesi felülvizsgálati kérelem szintén nem is hivatkozott),
- az elsőfokú bíróság szakkérdésnek minősítette ezt a kérdést, és szakértőt rendelt ki,
- a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő adóhatóság a felülvizsgálati kérelmében nem vitatta, hogy szakkérdésről van szó, csupán a szakvélemény aggályosságára és egyéb fentiekben jelölt okokra hivatkozott,
- az indítványozó társaság a felülvizsgálati ellenkérelmében szintén nem tért ki ehhez képest arra a kérdésre, hogy szakkérdésnek minősül-e a számviteli elszámolás helyessége és (csatlakozó) felülvizsgálati kérelmet sem terjesztett elő.

Azáltal, hogy a Kúria ennek ellenére ítéletében jogkérdésnek minősítette a jogvita tárgyát, sérültek az 3157/2020. (V. 21.) AB határozatban felsorolt garanciális elemek:

- a Kúria ítélete olyan kérdésben foglalt állást, amely nem volt tárgya a felülvizsgálati eljárásnak, hiszen egyik fél sem kifogásolta a felülvizsgálati kérelemben, illetve ellenkérelemben, hogy az indítványozó számviteli eljárásának helyessége szakértői kompetenciába tartozna,
- és ez a döntés az ügy kimenetelét is érdemben megváltoztatta, hiszen az elsőfokú bíróság az eljárás során keletkezett három, egymással egybecsengő szakvéleményre alapította az indítványozóra kedvező elsőfokú ítéletét, melyet a jogkérdéssé történő átminősítés miatt a Kúria ítélete hatályon kívül helyezett és a felperes keresetét elutasította.

Ezáltal a Kúria ítélete túlterjeszkedett a felülvizsgálati eljárás keretein, ami súlyosan sérti az indítványozó tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogát.

A felülvizsgálati eljárásra vonatkozó a *Polgári Perrendtartásról* szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: rPp.) 275. § szerint ugyanis nincs helye a kereset ismételt elbírálásának, a közigazgatási döntés ismételt felülbírlatának, vagy bizonyítás felvételének. Vagyis a Kúria a felülvizsgálati kérelmek elbírálása során azt vizsgálja, hogy a jogerős ítélet megfelelt-e a felülvizsgálati kérelmekben megjelölt jogszabályoknak.

A Kúria felülvizsgálatának iránya tehát nem terjedhet ki a kereset vagy az adóhatósági döntés elbírálására, sem bizonyítás felvételére.

A rPp. 275. §-hoz fűzött kommentár szerint

„A Kúria csak a jogosultak kérelme alapján bírálhatja el a megtámadott határozat jogszabálysértő voltát, hivatalból erre irányuló kérelem hiányában nem foglalhat állást a jogerős határozat törvényessége kérdésében. A kérelemhez kötöttség egyrészt a felülvizsgálat alapjának korlátozását jelenti, amennyiben a felülvizsgálati bíróság csak a kérelmekben megjelölt okokra alapítva vizsgálja felül a megtámadott határozatot, másrészt terjedelmi korlátozást is magában foglal, amennyiben a Kúria nem terjeszkedhet túl a felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretein.

A törvény szövegéhez fűzött indokolás szerint „ez a szabályozás megfelel a felek rendelkezési jogának, és összhangban van az Alkotmánybíróság 9/1992. (I. 30.) AB határozatában a törvényességi óvás helyébe lépő új perorvoslattal szemben támasztott eljárásjogi követelményekkel. Kifejezi továbbá azt is, hogy a felülvizsgálat nem elsősorban a törvényesség mindenek feletti megvalósítását szolgálja, hanem a felek alanyi joga.”

*A Legfelsőbb Bíróság (jelenleg a Kúria) a felülvizsgálatra vonatkozó rendelkezések hatálybalépése óta több határozatában is foglalkozott az érdemi felülvizsgálat korlátaival. Kifejtette, hogy **a felülvizsgálati bíróság csak a felülvizsgálati és a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértéseket vizsgálja felül** (Legfelsőbb Bíróság Pfv. IV. 21 897/1993. - BH1994. 547.). **Ebből következően a felülvizsgálati bíróság nem foglalkozhat a megtámadott határozat jogszabálysértő voltának azon részével, amelyre az arra jogosultak nem hivatkoztak.***

Mindezek alapján a Kúria ítélet kizárólag azokat az elsőfokú bíróság által alperes szerint elkövetett jogszabálysértéseket azonosíthatta volna, melyek az adóhatóság felülvizsgálati kérelmével érintettek voltak, és csak e körben hozhatott volna döntést. A Kúria ítélete nem tartalmazhatott volna olyan megállapításokat, melyek az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felülvizsgálati kérelem nem kifogásolt.

A Kúria ítélete ezért súlyosan sérti az indítványozónak a tisztességes bírósági tárgyaláshoz fűződő alapjogát.

9.1.2. A Kúria ítélet sérti az indítványozó védekezéshez való jogát, ugyanis az ítélet olyan kérdést érintett, aminek kapcsán az indítványozónak nem volt lehetősége érdemben védekezni.

A tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülésének vizsgálata kapcsán a Tisztelt Alkotmánybíróság a 3027/2018. (II. 6.) AB határozat alapján figyelemmel van az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára is.

A 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett *Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló egyezmény* (továbbiakban: Emberi Jogok Európai Egyezménye) 6. cikk 1. pontjában szintén szerepel a tisztességes eljáráshoz való jog:

„1. Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.”

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (továbbiakban: EJEB) a kezdetektől fogva hangsúlyozza, hogy az EJEE 6. cikkében rögzített tisztességes eljáráshoz való jognak egy demokratikus társadalomban kiemelt szerepe van (Airey kontra Írország, § 24; Stanev kontra Bulgária [GC], § 231). Ez a garancia „egyike az Egyezmény értelmében vett demokratikus társadalom alapvető elveinek” (Pretto és mások kontra Olaszország, § 21). Ezért a 6. cikk 1. bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jognak a megszorító értelmezése nem igazolható (Moreira de Azevedo kontra Portugália, § 66). A tisztességesség követelménye az eljárásokra teljességükben érvényes (Stran Greek Refineries és Stratis Andreadis kontra Görögország, § 49).

Az EJEB is megállapította, hogy amennyiben a félnek nincs lehetősége reagálni a bíróság elé terjesztett megállapításokra, sérül a tisztességes eljáráshoz való jog.

„Ezzel együtt bizonyos feltételek mellett minden, az eljárás tisztességességével kapcsolatos hiányosság orvosolható az eljárás egy későbbi szakaszában, akár egy azonos szintű (Helle kontra Finnország, § 54), akár egy magasabb szintű bíróság által (SchulerZgraggen kontra Svájc, § 52; vö. Albert és Le Compte kontra Belgium, § 36; Feldbrugge kontra Hollandia, §§ 45-46). 179. Mindenesetre akkor, ha a hiányosság a legmagasabb bírói fórum tekintetében áll fenn – például mert nincs lehetőség reagálni az e bíróság elé terjesztett megállapításokra –, sérül a tisztességes tárgyaláshoz való jog (Ruiz-Mateos kontra Spanyolország, §§ 65-67).”

Amennyiben ugyanis a felülvizsgálati kérelem tartalmazta volna azt a kifogást, hogy az adóhatóság szerint az elsőfokú bíróság alaptalanul nyilvánította szakkérdéssé az indítványozó számviteli elszámolásának helyességét, akkor az indítványozó élhetett volna csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel, vagy ellenkérelmében kifejthette volna álláspontját e körben.

Mivel azonban a szakértői kompetencia igénybevételének szükségességét az adóhatóság nem vitatta, így az indítványozó sem adhatta elő érveit e tekintetben. Az indítványozó ezért nem reagálhatott a Kúria ítéletében foglalt azon megállapításokra, mely szerint az ingatlanok bontása, felújítása során kiszerelt részek megfelelő számviteli elszámolása önmagában a jogszabályok alapján eldönthető, és nem igényel igazságügyi könyvszakértői kompetenciát. Az indítványozónak tehát sérült a teljes eljárásban a védekezéshez való joga.

9.2. A Kúria ítélet sérti az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát, mert az elsőként a felülvizsgálati eljárást lezáró ítéletben felmerült jogi állásponttal szemben az indítványozónak már nincs lehetősége jogorvoslatot kezdeményezni.

A jogorvoslathoz való jog lényege, hogy az hatékony jogorvoslatot biztosítson, azaz a jogorvoslati kérelemben foglaltakat az azt elbíráló szerv úgy bírálja el, hogy érdemben kihasson a korábbi döntésre.

„A jogorvoslathoz való jog hatékony és tényleges felülbírálati lehetőséget követel meg oly módon, hogy az elsőől különböző szerv vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórum által hozandó második döntés képes legyen visszahatni az előző, érdeminek tekintett vagy eljárást befejező döntésre az okozott jogsérelem orvoslása érdekében.” (3004/2022. (I. 13.) AB határozat 52. pont)

Az Alkotmánybírósági fenti határozata alapján a megfelelő jogorvoslathoz való jognak az indítványozó jelen alkotmányjogi panaszával érintett Kúria ítélet vonatkozásában is érvényesülnie kellett volna.

Azzal, hogy a Kúria állást foglalt olyan kérdésben, amit nem érintett a felülvizsgálati kérelem, megfosztotta az indítványozót a megfelelő és tényleges jogorvoslattól. A Kúria ítélete véglegesen eldöntötte a jogvitát, az indítványozó jogorvoslati lehetőségei az ítélettel kimerültek.

Így előáll az a helyzet, hogy a Kúria ítéletében foglalt azon megállapításra, miszerint az indítványozó társaság számviteli elszámolásának helyessége jogkérdés, az indítványozónak nem volt lehetősége jogorvoslattal élni.

Megjegyezzük, hogy a jogorvoslathoz való jogot az Európai Unió Alapjogi Chartájának (2012/C 326/02) 47. cikke is tartalmazza:

47. cikk – A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog „Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz. Mindenki joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja. Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselő igénybevételéhez.

Az EJEB is megállapította, hogy a jogorvoslat akkor valósul meg, amennyiben egy adott döntést másik bírói fórum is felülvizsgálhat.

„Egy eljárási hiba csak akkor orvosolható, ha az érintett döntést felülvizsgálhatja egy független bírói fórum, amely teljes hatáskörrel rendelkezik és biztosítja a 6. cikk 1. bekezdésében foglaltak érvényesülését. E tekintetben a fellebbviteli bíróság felülvizsgálati hatáskörének terjedelme a fontos, amit az ügy körülményeinek fényében kell vizsgálni (Obermeier kontra Ausztria, § 70). 13”

Amennyiben azonban egy döntés a felülvizsgálati eljárásban jelenik meg először – mint a jelen ügyben – akkor a döntéshozó bíróság a peres felet elzárja az érdemi jogorvoslat lehetőségétől.

Álláspontunk szerint a fentiekben előadottak alátámasztják, hogy az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéseiben rögzített jogorvoslathoz való joga súlyosan sérült azáltal, hogy a Kúria ítélete elzárta a hatékony és megfelelő jogorvoslattól amikor olyan kérdésben döntött, ami nem képezte a felülvizsgálat tárgyát.

Mivel a Kúria ítélete ellen nincs további jogorvoslati lehetőség, ezért az indítványozó ezt a kérdést nem vitathatja, ezért az előbbiek tekintetében kiüresedett az indítványozó társaság jogorvoslathoz való joga.

* * *

Az előzőekben részletezték alapján kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria Kfv.I.35.053/2023/7. számú ítéletének a Veszprémi Törvényszék 8.K.701.128/2020/47. számú ítélete hatályon kívül helyező és a felperes keresetét elutasító része alaptörvény-ellenességét és az Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg azt, mivel sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jogot.

Budapest, 2023. augusztus 11.

Kérelmünk kedvező elbírálásában bízva,

indítványozó
képviselőjében eljárva, tisztelettel:

ügyvéd
Vámosi-Nagy Ernst & Young Ügyvédi Iroda